

**ПРИВЕТСТВИЕ НА ДЕКАНА НА ФАКУЛТЕТА ПО ПЕДАГОГИКА КЪМ СТУДЕНТИТЕ-
ПЪРВОКУРСНИЦИ – учебна 2018/2019 г.**

Новата учебна 2018-2019 година вече е факт! По традиция в това начало ние, преподавателите от Факултет по педагогика – първия по създаване и един от най-големите в университета, се изправяме с вълнение пред нашите първокурсници и бъдещите абсолвенти-педагози!

Уважаеми първокурсници, освен позицията ми на декан на факултета, тишината на надеждите в тази зала и вашият, очакващ отговор, избор ме подканят да споделя с вас някои професионални очаквания на академичната общност на факултета! Като добавя към това нещо от личното си педагогическо верую и малко преподавателска изкушеност, надявам се, ще приемете искреността на намерението ми да ви поканя за бърза разходка върху от **ценностите** на професията ни!

Навремето Имануел Кант, търсейки отговори на вечните човешки загадки за същността на света и мястото на човека в него, ни завещава една много красива мисъл, в която казва че човекът има *звездно небе над себе си и нравствен закон в себе си*. Вероятно мислителят от Кьонигсберг ни подсеща, че познанието и моралът ни правят хора. И ако познанието ни дава разбиране за природата и е в основата на технологии, моралът ни сочи пътя към онези човешки връзки, сигурност и емоции, които изграждат социалното в нас и обществото, а разум и морал, облечени в закон са пазителите на социалното.

Педагогическата професия води подрастващите по път към тези две човешки ценности: *знание и морал*. Но изисква от учителите да са неразделно от тяхната личност! Ние като ваши преподаватели и вие, млади колеги, като бъдещи учители, не сме свободни да се окажем от тях, защото сме направили своя личностен и професионален избор. Избор, в който знание и морал ни легитимират пред учениците като личности и особен род професионалисти!

В лекциите по педагогика ще ви кажем, че учениците високо ценят в учителите индивидуално-личностното, но и го проверяват! Проверяват доколко ние - техните учители знаем, отстояваме ли ценностите на морала. Проверяват ни дали ги ценим като личности, приеме ли ги като равноправни и можем ли да се учим на личностното взаимно: те от нас, ние от тях. Впрочем, Шалва Амонашвили, големият грузински педагог, бе казал, че малките ученици от началните класове, на които той е учител, са го учили в професията: да вижда грешките си, да цени растежа на мисълта и личностното у малкия човек, да не допуска отстъпления от ценностите, да се държи като авторитетна личност!

Ако ми е позволено да наставлявам – бъдете учители-авторитети, уважавани личности и достойни хора!

Изграждайте уважение и стремеж към *труд*, защото той не просто създава богатата, но в него оживява творчеството, което доставя радост и удовлетворение. А обучение и възпитание без *творчество* в труда са мъртви! Класната стая без творчеството и радостта от труда се превръщат в затвор, пък било той със сервирани наготово пица и кола! Тази изначална потребност от творчество ще ви помогне да излезете от абстракциите на теориите за обучение и възпитание и да изградите вашата си *педагогическа философия*, която ще ви помага в утвърждаването ви като неповторим педагог!

Тухличка по тухличка градете обичта към *родината и родното*, към историята и традициите, към природата ни и онова, което са създали предците ни! Защото в родното са корените ни, които крепят нашето самоопределение в мозаечния и меланжиран постмоделен свят! Не толкова защото някъде в държавните образователни изисквания е записано нещо за патриотичното възпитание, а защото без обичта към своето не се уважава чуждото, без родното, не може да се разбере другото. Все пак, нужна ни е начална отправна точка във вселената от култури и социални общности!

Справедливостта ще ви ще бъде изпитвана! Справедливи ли сте с учениците си, когато ги хвалите или критикувате? Справедливи ли сте в оценките за знанията им? Справедливи ли се в мнението си за положения от тях труд? Вашите отговори за справедливостта могат да укрепват тяхното усещане за *справедливост и истина*, която не е само в задачите по математика или в изпитните тестове.

Ще ви проверяват учениците *отговорни* ли сте към себе си, към тях, към професията! И колкото повече издържате този изпит, толкова повече ще имате уважението им, защото вашата отговорност е другото лице на обичта ви към човека и учениците! А не можете да бъдете учители без изначалната *обич* не просто към детето, а към човека и към малкия човек, колкото и да криволичи и куцука! Вашата обич и отговорност ще ви дават сили да взимате решения и да доказвате себе си като личност, знаейки че ще бъдете критикувани, но пък уверени, че сте постъпили правилно, че сте били справедливи и сте направили необходимото за уважението и подкрепата на вашите ученици и възпитаници!

Бъдете *критични* към себе си, иначе ще ви повлече водовъртежа на застоя! Бъдете критични към ставащото около вас, защото като хора сме отговорни за това дали искаме светът да става по-подреден и по-красив, по-удобен и по-сигурен, по-добър и по-справедлив не само за нас, но и за тези, които утре ще ни наследят и ще се питат какво сме им завещали! Малкият принц на Екзюпери по детски ни подсеща да не забравяме, че сме отговорни за това, което сме опитомили; за културата, която сме създали с отговорност в критичност, самокритичност и контруктивност.

Чувството за история е чувство за уважение не само към миналото, но и отговорност към всекидневието ни, осмислено от позициите на утрето! То е в уважението към труда на родителите, към вашите родители, чийто труд, обич и всеотдайна подкрепа са ви довели до студентската аудитория здрави, силни и изпълнени с надежди да успеете на педагогическото поприще. Учете и се гответе така, че след четири години, завършвайки бакалавърската си степен, да бъдете годи от себе си и да имате с какво да кажете личната история на децата си: „Когато бях студент...“.

Приятелството и колегиалността. В студентските аудитории те се раждат от спорове и съвместни проекти, от решавани общи учебни и изследователски задачи, от зареждащите моменти на радости и веселие.

За да не изреждам още, ако сте си подарили парадоксалната несвобода на избора, за която говори Сартр, нека подсетя за няколко прагматични неща:

- ◆ По-често в библиотеката, която ви предлага тишината на книгите и свободата на мисълта.
- ◆ Бъдете в залите, защото срещите в тях са не просто формални часове а възможност да мислите и спорите, да изграждате критичност на ума и социална интелигентност!
- ◆ Не пропускайте практическите занятия в детските градини и училищата. Там имате уникалната възможност зад динамиката на педагогическия процес да разберете на практика теорията и да прозрете нейните дълбоко човешки измерения, като се върнете назад и си помнете, че също сте били деца и ученици.
- ◆ Срещайте се с преподавателите си и питайте, обсъждайте, дискутирайте: от днес вие сте наши академични колеги и това е както уважение, така и покана за смелост и свобода на мисълта ви.

На добър час в професията, уважаеми първокурсници! Нека предстоящите години на вашето обучение във Факултета по педагогика при ЮЗУ „Неофит Рилски“ бъдат успешни и вълнуващи!

25 септември 2018 година

Доц. д-р Траян Попкочев,
Декан на Факултета по педагогика